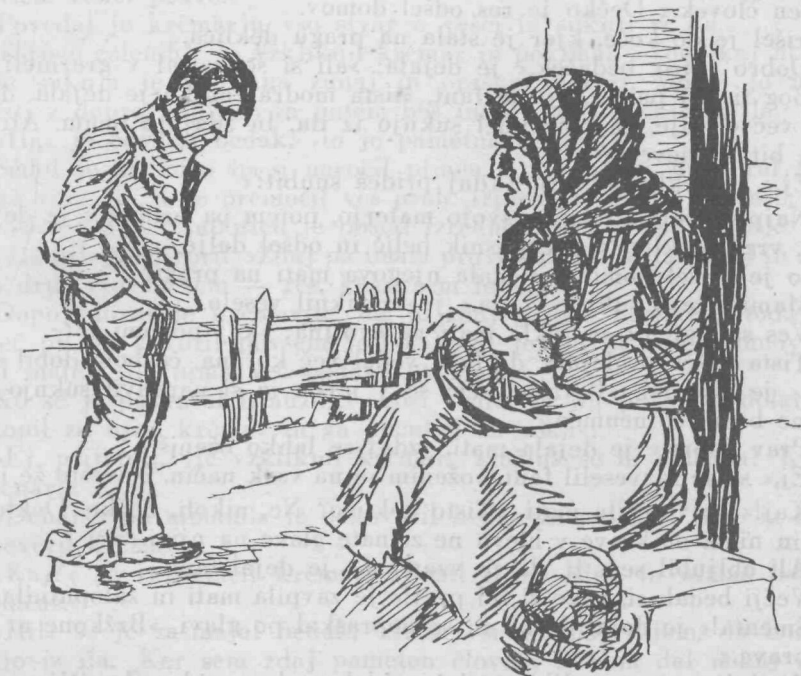

Suknja iz ila.

Nekoč je živela zelo modra ženska. Govorili so, da je čarovnica, toda to so si le potihoma šepetali, da jih ne bi slišala in jim naredila kakega kvara. In res je znala ta vešča napraviti marsikaj. Povedala vam je, kakšno bolezen imate in kako jo morete ozdraviti z zelišči; mešala je vsakovrstna mazila, ki so vam hipoma izvlekla bolečine iz obolelega uda; svetovala vam je, kako je treba ravnati z govedom, če je obolelo, in v slednji nezgodi vam je dala kak koristen nasvet.

Toda tista ženska je bila nejevoljna, če jo je kdo preveč ali predolgo izpraševal, zlasti pa so ji bili priskutni bedaki.

Ko je nekega dne lupila krompir med vrati svoje koč, je prispel izza plota visok dečko z dolgim nosom in škilastimi očmi, držeč roke v žepu.

»Ta fant je prismuknjen; to se mu pozna že na obrazu,« je menila vešča in pokimala z glavo. Vrgla je krompirjev olupek čez levo ramo, da bi odvrnila nesrečo od sebe.

»Dober dan, mamica,« jo je pozdravil bedak. »Prišel sem te obiskat.«

»Vidim,« je odgovorila ženska. »Kako je pri vas letos?«

»O, lepo,« je dejal dečko. »Toda ni mi všeč, če pri nas govorijo, da sem neumen.«

»Ej, saj tudi si,« prikima vešča in zaluči od sebe gnil krompir. »Ali kaj hočeš od mene? Moja pamet ni naprodaj.«

»No, slušaj torej. Moja mati pravi, da ne bom nikoli pametnejši. Ker pa govorijo, da znaš ti napraviti to in ono, sem prišel k tebi, da me malo poučiš; potem me bodo doma imeli za pametnega.«

»Jemnasta!« vzklikne ženska; »večji bedak si, nego sem si mislila. Ničesar te ne morem naučiti, dečko. Toda povedala ti bom pripomoček. Neumen boš, dokler ne boš našel suknje iz ila; potem boš pa znal več ko jaz.«

»Hi, tetka; kakšna suknja pa je to?« vpraša.

»To ni moja reč,« reče ženska, »To moraš sam dognati.«

Ženska je pobrala krompir in odšla v hišo.

Bedak si je snel čepico z glave in se popraskal za ušesi.

»To mora biti čudna suknja,« je dejal, »še nikoli nisem nič slišal o suknji iz ila. Menda sem res bedast.«

Odpravil se je naprej in dospel do jarka, ki je bilo v njem prav malo vode, a polno blata.

»Evo blata,« je vzkliknil bedak radostno. Legel je v jarek in se valjal po njem. »Hi, hi!« je govoril — kajti imel je polna usta blata — »zdaj imam suknjo iz ila. Domov pojdem in povem, da sem od danes naprej pameten človek.« Dečko je res odšel domov.

Prišel je do kočice, kjer je stala na pragu deklica.

»Dobro jutro, bedaček,« je dejala; »ali si se valjal v greznici?«

»Bog ti daj pamet,« ji dé fant, »tista modra ženska je dejala, da bom vedel več od nje, če bom imel suknjo iz ila. In zdaj jo imam. Ali bi ne hotela biti ti nevesta?«

»Ej,« je rekla deklica, »kdaj prideš snubit?«

»Najprej bom govoril s svojo materjo, potem pa pridem,« je dejal bedaček, vrgel deklici v predpasnik belič in odšel dalje.

Ko je prišel domov, je stala njegova mati na pragu.

»Mamica, evo suknje iz ila,« je vzkliknil veselo.

»Ves si blaten,« je rekla mati nejevoljna; »kaj pomeni to?«

»Tista vešča je dejala, da bom vedel več ko ona, če bom dobil suknjo iz ila,« je povedal. »Povaljal sem se v jarku in si napravil suknjo iz ila. Zdaj ne bom več neumen.«

»Prav dobro,« je dejala mati, »zdaj se lahko oženiš.«

»Ej,« se je razveselil fant, »oženim se na vsak način. Nevesto že imam!«

»Kaj!« je vzrojila mati. »Tisto deklico? Ne, nikoli, dečko. Dekle je še otrok in nima ne krave v hlevu ne zelnate glave na njivi.«

»Ali obljubil sem ji, da jo vzamem,« je dejal fant.

»Večji bedak si, nego si bil prej!« je zavpila mati in zaloputnila vrata.

»Šmenta!« je dejal dečko in se popraskal po glavi. »Bržkone ni ta ilovica prava.«

Ubral je pot po veliki cesti in sédel na breg reke. Zamišljeno je zrl v vodo, ki je bila hladna in čista.

Polagoma je zaspal in štrbunknil v vodo. Ko se je s težavo skobacal iz vode, je bil moker ko miš.

»Joj, joj,« je tarnal, »bolje je, da krenem naprej in se posušim na solncu.« Odkorakal je po cesti; legel v cestni prah in se valjal po njem.

Ko je šedel sredi ceste in se pogledal, je uvidel, da se je strdil prah na mokri obleki in je podoben sivi koži. »Hi, hi!« je dejal, »zdaj pa imam obleko iz ila, pa še izborna. Menda bom posihmal pameten dečko, ker sem dobil, kar sem iskal! O, kako sem vesel svoje lepote!«

Praskal se je po glavi in premišljal, kako je prebrisan.

Nenadoma je pa pridrevil izza ovinka gospod na konju, kakor da so mu sovražniki za petami. Bedaček je planil pokonci, dasi je gospod z obema nogama stisnil konja za boke in potegnil za povodec.

»Kaj, hudimana,« je zarjul gospod, »počenjaš v blatu sredi ceste?«

»No, gospod,« se je odzval bedak, »padel sem v vodo in se zmočil, zdaj pa ležim na cesti, da se posušim. Legel sem neumen, vstal pa pameten.«

»Kako je to?« je vprašal gospod.

In bedak mu je povedal zadevo o modri vešči in o suknji iz ila.

»Oh, oh!« se je smejal gospod. »Kdo je že kdaj slišal, da bi pameten človek ležal sredi ceste? Dečko, verjemi mi, da si zdaj večji bedak, ko si bil prej.« Gospod je odjezdil dalje.

»Šmenta!« je dejal bedak in se popraskal po glavi. »Torej še nisem dobil prave suknje.« Dušec se je motovilil po cesti v prahu, ki ga je dvignil konj.

Žalostno je potoval naprej in dospel nazadnje do krčme. Krčmar je stal uprav na pragu in kadil smotko.

»No, bedaček,« je dejal, »krasno si se oblatil!«

»Ej,« je odvrnil bedak, »umazan sem zunaj in poln prahu znotraj, pa še nisem zadel prave.«

Povedal je krčmarju vso stvar o vešči in suknji iz ila.

»Tristo zelenih!« je vzkliknil krčmar in pokimal. »Vem, kaj ni v redu. Tvoja suknja je umazana zunaj in prašna znotraj. Moraš jo nekoliko zmočiti z dobro kapljico in potem boš imel pravo suknjo iz ila.«

»Hi,« je odvrnil bedak, »to je pametna beseda!«

Sédel je za mizo in si naročil pijače. Toda popiti je moral za čuda mnogo vina, da si je premočil ves prah. Izpraznil je čašo za čašo, a še je čutil sušo v grlu. Naposled je postal izredno vesel in dobre volje.

»Hi, hi!« je govoril. »Zdaj pa imam pravo suknjo iz ila zunaj in znotraj! Čisto drug človek sem — res, kako sem lep!«

Dopovedoval je krčmarju, da je zdaj gotovo pameten, toda ker je preveč pil, ni govoril povsem jasno. Vstal je, da bi odšel domov in povedal materi, da nima več bedaka za sina.

Ko se je poskušal izmuzniti skozi vrata, ki jih je moral dolgo iskati, je stopil za njim krčmar in ga pocukal za rokav.

»Ej, prijatelj,« je vzkliknil krčmar, »južina še ni plačana! Kje imaš pa denar?«

»Denarja pa nimam!« je odgovoril bedak in potegnil žepe iz hlač, da bi preveril krčmarja.

»Kaj?« je zarentačil krčmar. »Popil si mi vino in nimaš beliča, da mi plačaš.«

»Hi!« se je zasmejal bedak. »Rekel si mi, naj pijem, da bom dobil suknjo iz ila. Ker sem zdaj pameten človek, ti bom dal nekaj navodil, kako se živi. Četudi sem zelo lep, nisem prav nič prevzetan do svojih prijateljev.«

»Pameten! Lep!« je rjul krčmar. »Ti me boš učil, kako se živi, ti? Šmenta! Takega bedaka še nisem videl — te bom že naučil pameti — glej, takole!«

Pa ga je brcnil čez prag na cesto in zaklel za njim.

»Hm,« je mrmral bedak, ko je ležal v blatu. »Nisem še tako pameten, kakor sem mislil. Zdi se mi, da moram iti nazaj k vešči in ji povedati.« Vstal je in odšel proti njeni hiši. Vešča je sedela na pragu.

»No, torej si se vrnil,« je dejala in pokimala z glavo. »Kaj želiš zdaj?«

Bedak je sedel k nji in ji povedal, kako si je prizadeval, da bi dobil suknjo iz ila, pa da se le ni mogel spametovati.

»Ne,« je zatrdila ženska. »še neumnější si, nego si bil prej.«

»Dà, tako pravijo vsi,« je vzdihnil bedak. »Toda kje naj iščem prave suknje iz ila?«

»Najdeš jo,« reče vešča, »ko se boš poslovil od sveta in te bodo položili v zemljo. Samo tista suknja more spametovati ljudi, kakršen si ti. Neumen si se rodil, bedak bodi vse svoje žive dni in neumen boš umrl. To je, kar ti imam še povedati!«

Vešča je odšla v hišo in zaprla duri za seboj.

»Grom in strela!« je zavpil za njo bedak. »Povedati moram svoji mami, da je imela na vse zadnje le prav in da ne bo imela nikoli pametnega fanta za sina!« Nato je odšel domov.

(Po angleški narodni pravljici priredil Griša.)

Danilo Gorinšek:

Velika noč.

*Je grm zelen in že cvetoč,
dviguje veje ko v molitvi,
zamaknjen je, v nebesa zroč.
Velika noč!*

*Pa solnce: ko da bi vso moč
in ves svoj žar hotelo dati,
da glas bi šel do zadnjih koč:
Velika noč!*

*In z juga piš: frfotajoč
za jato jata spet k nam plava,
veselje nam oznanjujoč:
Velika noč!*

*Kdor slep in gluhi bi tavajoč
pritipal k nam se v to krasoto,
občutil v srcu žar bi vroč:
Velika noč!*

